

Ta mladež je zlata...

**ZIVIMO KOT ENA SAMA VELIKA
DRUŽINA, PRAVIJO GOJENCI DOMA
OTONA ŽUPANČIČA**

Dijaški dom Otona Župančiča v Zibertovi ulici je najstarejši in hkrati prvi učiteljski dom v Sloveniji. Mnogo pomembnih, znanih mož je stanovalo v njem, veliko narodnih herojev, visokih funkcionarjev. Zgodovina te ustanove je resnično bogata in zanimiva, toda čas je naredil svoje. Prostore bi bilo potrebno preurediti, razširiti, opremiti. Trenutno stanujejo v domu 104 dijaki, ki nimajo prostora za učenje, ki nimajo ... Sicer pa, čemu bi že v uvodu povedali vse. Obiskal sem mlade fante in dekleta ter jih zaprosil, naj sami povedo kaj več o tem, kako živijo ...

Ko sem prišel v dom, so me že čakali tovariš Ignac Gruđen, vršilec dolžnosti direktorja, vzgojiteljica Sonja Vraber ter dijaka Jožica Palčič in Bojan Starčič. Beseda je kaj hitro stekla.

• »Sem dijakinja srednje ekonomske šole,« je prebila led Jožica. »V domu sem že tretje leto, doma pa sem iz Kočevja. Življenje v dijaškem domu ni tako obupno, kot si ga nekateri naši vrstniki predstavljajo. Res imamo urnik ter hišni red, ki se ga moramo držati, vendar je to v takšnem domu nujno. To nam je pravzaprav drugi dom, zato tudi živimo tako kot družina.«

• »Sobe so menda premajhne ...?«

• »Ja, devet nas je v enem prostoru, vendar se zelo dobro razumemo. Želela bi si le to, da bi bile skupaj dekleta iz iste šole, lažje bi se učile in se pripravljale za šolo ... Tako pa smo v sobi vse — iz ekonomske šole, trgovske, oblikovalke ... V glavnem sem zadovoljna, čeprav je nekaj problemov, ki nas žulijo ...«

• »Jih boš naštel?«

• »No, recimo — preveč nas je v sobah, to sem že povedala. Sanitarije so slabe. Hrana je sicer dobra, vendar preveč enolična. Za učne ure bi si dekleta želela posebno sobo, saj se sedaj po poldeveti uri nimamo kam dati in se moramo učiti v spalnici. Tudi ob obiskih smo v zadregi, saj nimamo posebne sobe za klepet. Pa tole — sedemdeset deklet nas je, imamo pa le dva tuša. Tudi inventar je slab, omare so premajhne, nimamo vsaka svoje mize ...«

Ena miza za tri, pa vendar so ocene zgledne ...

• O dijaškem življenju v internatu je spregovoril tudi Bojan Starčič, doma iz Trebnjega, dijak šole za oblikovanje in predsednik mladinskega aktiva.

• »Dobro sodelujemo z mladinskim aktivom v krajevni skupnosti Milan Majcen. Radi imamo šport, plese — zabavno življenje je v domu dokaj dobro urejeno.«

• »Pa učenje?«

• »Ja, če imaš dva »cveka«, bi moral »leteti« iz doma, vendar zaradi tega še nihče ni odšel. Vsakemu slabemu dijaku prišočimo na pomoč, pri učenju jim pomaga posebna komisija, ki jo sestavljajo boljši učenci. Tudi direktor in vzgojiteljice se trudijo, zato smo jim hvaležni in jih spoštujemo. Pravzaprav smo kar prisrčen kolektiv ...«

• »Res je, naši dijaki se upravičeno pritožujejo,« je priznal v. d. direktorja Ignac Gruđen, ki je hkrati tudi direktor vajenskega doma v Kersnikovi ulici. »Potrebovali bi vsaj 250 starih milijonov, če bi hoteli to stanje popraviti. Uredili bi sobe (prezidave), sanitarije, obnovili sobni inventar, preuredili kuhinjo in jedilnico. Saj tudi sedaj delamo in obnavljamo, vendar v okviru možnosti.«

• »Kljub materialnim težavam, problemom s kadri, pa vaše delo kar dobro napreduje ...«

• »No, kar živahno imamo. Dijake skušamo uvajati v samoupravljanje. Prisostvujem sestankom domske skupnosti in moram reči, da se naši in dijaški problemi velikokrat združijo. Res smo ena družina — in prav je tako. Mlade seznanjamo s tem, kaj je samoupravljanje, da bi kasneje postali dobri in marljivi samoupravljalci.«

• Še najbolj zgovorna je bila vzgojiteljica Sonja: »Veste, marsikateri želijo mladim resnično ne gre oporekati. Rada sem z njimi, nekako prirasli so mi k srcu, vsi,

brez razlike. V domu je tudi nekaj dijakov iz neurejenih družin — tem velja še naša posebna skrb. Sicer pa, tudi problemi včasih nastopijo, največkrat zaradi malenkosti. Tipičen primer — obvezno nošenje copat — smešno, mar ne?

Menim, da je samoupravljanje v domu odlična stvar. O marsičem dijak sam odloča, kar jim seveda dosti pomeni. Na tak način se da delati: mi od dijakov zahtevamo le toliko, kolikor jim lahko nudimo in menim, da je to edina pravilna pot. Zavedamo se, da za 700 dinarjev, kolikor stane oskrbnina v domu, vsakdo dobi vsaj minimum tistega, kar potrebuje. Kljub temu, da je hrana res malo enolična, da primanjkuje mesa, zelenjave.

V sobah je gneča, primanjkuje stolov, miz, nimamo učilnice za dekleta, toaletnih prostorov, klubske sobe. Klubsko sobo in učilnico za dekleta bomo uredili v najkrajšem času, ostalo pa bo moralo še počakati. Seveda bi radi odpravili vse, kar dijake in nas resnično žuli, toda za rešitev teh problemov so potrebna finančna sredstva.«

• Sicer pa smo še izvedeli, da dom tesno sodeluje tudi s šolami, ki jih njihovi gojenci obiskujejo. Mnogim pomagajo tudi pri izbiri ustrežnejšega poklica, če se je morda »zmotil« ...

• »Da, takoj jo grem poklicat,« je dvignila slušalko telefona in povedala, da mora po dijakinjo, ki jo kličejo z Reke. Tudi privatni razgovori so dovoljeni, in disciplina — v redu je. Včasih se sicer zatakne — zamuda ali podobno. Izhod na željo dijakov tudi podaljšajo, kadar menijo, da je to umestno. Sobe dijaki sami pospravljajo, posteljnine sicer ni veliko, jo pa kljub temu redno menjavajo. Tudi obiski so dovoljeni, samo primernega prostora za to nimajo. Največkrat obiskovalce peljejo v jedilnico, če imajo kaj hrane v kuhinji, jim tudi postrežejo ...

• Sicer pa so rekli, sami si oglejte naš dom. In smo šli.

• Dekletom v tej sobi pravijo »privilegirane«, sem izvedel. Čemu? Štiri so v sobi, pa ne za dolgo, selili jih bodo. Odprli smo vrata druge sobe. Dekleta so ležala na postelji (moški in ženski oddelki sta ločena), druge so pisale naloge — v sobi pa vzoren red. Pokazali so mi tudi toaletne prostore. Zgodi se, so mi dejali, da se dekleta zaklenejo in čakajo na toplo vodo.

Res, razmere v domu niso idealne, toda verjamem vzgojiteljici Sonji, da je ta mladež v resnici zlata. Ko sem se ob mojem prvem obisku pomešal med dijakke, ki so vneto navijali ob nogometni tekmi, je vstopil dijak in vprašal: »Kdo me pelje v šolo?« Takoj je nekdo vstal in odšel z njim. Kasneje so mi povedali, da je ta gojenec slep, eden najboljših dijakov glasbene šole.

Preselili smo se na moški oddelki — podobna slika, morda za spoznanje bolj razmetano, kot se seveda za fante »spodobiti«. Postelje so že stare, dotrajane, da, resnično jih bo treba zamenjati. Gneča pa — tako kot pri dekletih. S prezidavami ter s pogradi bi bile te sobe lepše in prijetnejše. Skupna učilnica je sicer dovolj velika, vendar tudi tu primanjkuje ustreznega inventarja. Klubski prostor, ki ga načrtujejo, bo prijeten, če jim bo seveda uspel tako, kot si ga zamišljajo...

Vračali smo se mimo jedilnice — dijaki so bili ravno pri večerji. Kuhinja je prijetna, tako kot kuharice, toda kaj, ko je premalo dobrot za v lonec. Pa kaj bi še tarnal. »Saj gre,« pravijo dijaki in vzgojitelji, »mora iti. Potrebna je trdna volja in tudi te težave bomo prebrodili...«

Dobran Marinkov

Kljub težavam - dobro

Na občnem zboru TVD »Partizan« Medvođe so pregledali delo v dvehletnem obdobju. Delo društva je v tem času bilo usmerjeno predvsem v splošno telesno vzgojo in rekreacijo, košarko, smučanje ter atletiko. Stalnim težavam z denarjem in pomanjkanju strokovnih kadrov navkljub, so v vseh oddelkih, oziroma sekcijah, dosegli lepe uspehe.

Pri splošni vadbi je kljub pestrosti zanimanja upadlo, tako da vadijo predvsem člani pod vodstvom Avgusta Küssla. Košarkarji uspešno nastopajo v II. SKL s povsem pomlajeno vrsto, v tekmovalce pa so vključeni tudi mladinci in pionirji v svojih skupinah. Smučarska sekcija je po nekajletnem načrtnem delu že zabeležila prve uspehe, saj je pionirka Nuška Tome osvojila naslov državne prvakinje. Žal je skupina najboljših tekmovalcev in tekmovalk s trenerjem vred prestopila k škofjeloškemu Transturistu, kjer imajo boljše pogoje za delo z vrhunskimi tekmovalci. Tako so v letošnji sezoni posvetili več pozornosti množičnosti in smučarskim tečajem. Atletska sekcija združuje 42 članov, ki so razdeljeni v dve jakostni skupini. Udeležili so se številnih tekmoval, med katerimi velja omeniti 3. mesto na republiškem prvenstvu v kategoriji mladink. Poskrbeli so tudi za lastni vaditeljski kader, tako da bo atletika dosegla v Medvodah še večji razmah.

Po živahni razpravi so sprejeli obširni program dela ter izvolili nov upravni odbor, katerega bo vodil inž. Matevž Barle.

F. R.

GA POZNATE?

„Pomagati moramo ljudem...“

Srečujemo jih v dežju, snegu. Na cesti, na mestnih križiščih, v domači soseski. Uniforma navadno ne vzbuja prijetnih občutkov, moške v njih se nam zdijo preveč strogi, nekako odmaknjeni od nas. Toda zgodi se, da nam paglavci ukradejo avto, da pod oknom razgrajajo pijanci, da nam vozilo obtiči v snegu, skratka, nešteto je situacij, ko se nenadoma spomnimo nanje. Takrat uniforma izgubi svoj vsakdanji pomen, miličnik postane naš rešitelj. Priznajmo, krivični smo do njih. Pravi odnos do mož postave neredko dobimo šele takrat, ko jih potrebujemo.

• Priznam, tudi sam sem imel nekakšen občutek krivde, ko sem stopil na postajo milice, da bi se pogovoril z Marjanom Starcem, 21-letnim Blejčanom, vodjo varnostnega okoliša postaje Ljubljana-Siška. Tudi časnikarji se navadno spomnimo nanje le ob njihovem prazniku...

• »Za ta poklic sem se odločil sam, saj me je privlačil že od mladih nog. Končal sem kadetsko šolo v Tacnu. Zadovoljen sem, čeprav moram biti včasih v službi kar ves dan. Pomagati moramo ljudem...« je pripovedoval.

• V miličniku marsikdo vidi le moža, ki kaznuje, ki je nekakšna podaljšana roka zakona. Toda le malokdo ve, s čim vse se mora miličnik spoprijeti, kaj vse mora početi v svoji službi...

• »Ko na primer začne Toplarna jeseni ogrevati prostore, moramo velikokrat posredovati. Biti moramo gasilci, električarji, vodovodni inštalaterji... Tudi nadzor cestnega prometa ni enostavna stvar — obenem moramo biti večkrat tudi vodiči, turistični informatorji... Ljudje sprašujejo vse mogoče in nemogoče stvari!«

• Večkrat lahko beremo statistike, iz katerih je razvidno, da kriminal in število kaznivih dejanj stalno naraščata. Toda to so za večino ljudi le statistika, številke, za Marjana Starca in za njegove kolege pa vsi odstotki pomenijo žive ljudi, mladoletnike, otroke...

• »Gradimo nove soseske, vse več je asfalta in otroci se nimajo kje igrati. Tudi razlike v standardu pogojujejo kazniva dejanja, saj otroci želijo biti enakovredni sošolcem. Večkrat je s starši težko sodelovati, saj včasih zaradi razočaranja nad otrokom reagirajo čisto drugače, kot bi morali.«

• »Premalo skrbimo za vključevanje mladih v razne športne organizacije, klube v krajevnih skupnostih ali v delovnih organizacijah,« meni Marjan Starc. »Prepuščeni so sami sebi, družijo se v skupine, ki nam navadno niso v ponos. Žal pri mlajših radi vlečejo tudi negativni zgledi...«

• Skromni sogovornik o sebi ni hotel dosti govoriti. Rad ima šport, ki mu pomeni sprostitve po napornem delu, zelo rad obišče domači kraj. In rad ima svoj poklic...

F. Rozman

V miličniku marsikdo vidi le moža, ki kaznuje, ki je nekakšna podaljšana roka zakona